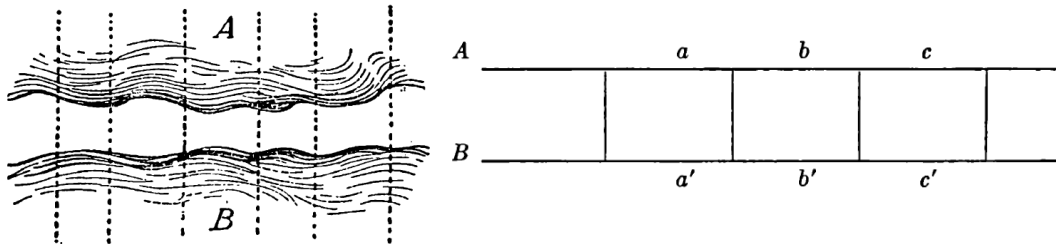

Ferdinand de Saussure: αξίες

Σημασίες της «σημασίας»

1) **(πρώτη) σημασία/έννοια**
“What know they of England, who only England know?” (R. Kipling)

2) **περιεχόμενο**
Η ομάδα μου/σου θα κερδίσει το πρωτάθλημα.

3) **αναφορά/δήλωση**
Αυγερινός, Αποσπερίτης, Πλανήτης Αφροδίτη

4) **υποδήλωση**
σπίτι, home, ♥,

5) **προϋπόθεση**
Α. Ο νυν βασιλιάς της Γαλλίας είναι καραφλός.

Β. *Οι σχέσεις είναι οχήματα.* Μόλις είχε μπει σε μια σχέση. Έβγαινε από μια σχέση. Πού μας οδηγεί αυτή η σχέση;... *Οι σχέσεις είναι συναλλαγές.* Τι δίνεις και τι παίρνεις από/σε μια σχέση. Αυτό που εισπράττω από αυτή τη σχέση... *Οι σχέσεις είναι πόλεμος.* Την πολιορκούσε καιρό. Της ρίχτηκε, αλλά αντιστάθηκε. Την κατάκτησε. Έπεσε. Της την έπεσε...

Γ. ΔΙΑ ΤΙ ΤΡΙΨΑΝΤΕΣ ΤΟΝ ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΠΛΑΥΟΜΕΘΑ ΤΩΝ ΠΤΑΡΜΩΝ; ΔΙΑ ΤΙ ΤΩ ΕΝΙ ΟΦΘΑΛΜΩ ΑΚΡΙΒΕΣΤΕΡΟΝ ΟΡΩΣΙΝ Η ΤΟΙΝ ΔΥΟΙΝ; ΔΙΑ ΤΙ ΟΡΓΙΖΟΜΕΝΟΙ ΜΕΝ ΤΟΥΣ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ ΜΑΛΙΣΤΑ ΕΠΙΔΙΔΟΑΣΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΡΥΘΡΙΑΝ, ΑΙΣΧΥΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕ ΤΑ ΩΤΑ; ΔΙΑ ΤΙ ΘΑΤΕΡΟΥ ΚΑΤΑΛΗΦΘΕΝΤΟΣ ΟΦΘΑΛΜΟΥ Ο ΕΤΕΡΟΣ ΑΤΕΝΙΖΕΙ ΜΑΛΛΟΝ; ΔΙΑ ΤΙ ΟΙ ΕΚ ΓΕΝΕΤΗΣ ΤΥΦΛΟΙ ΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΦΑΛΛΑΚΡΟΙ; (Ψευδο-Αριστοτέλους *Προβλήματα* ΛΑ')

6) **υπονόηση**
Αγαπητοί κύριοι, η φοιτήτριά μου Χ Ψ του Ζ γνωρίζει άριστα την ελληνική, παρακολούθησε τα μαθήματά μου και εξετάστηκε σε αυτά με επιτυχία. Είναι εργατική και φιλόπονη. Υμέτερος, ...

7) **γλωσσική/λεκτική πράξη**
Σπύρο! Ε! Ρε! Κάνεις λίγο πιο κει, σε παρακαλώ; Μπορείς να πας λίγο πιο κει; Πας λίγο πιο κει; Εκεί θα κάτσεις; Νομίζω μπορείς να πας πιο κει. Μπορείς να ξεκουνηθείς λίγο; Μπαίνεις μπροστά μου. Στέκεσαι μπροστά στην τηλεόραση. Πήγαινε πιο κει, παιδάκι μου! Πρέπει να μπαίνεις συνέχεια μπροστά μου; Ωραία κάθισες! Σας παρακαλώ να πάτε λίγο πιο κει.

Κύριες σημασιολογικές σχέσεις (λεξικές)

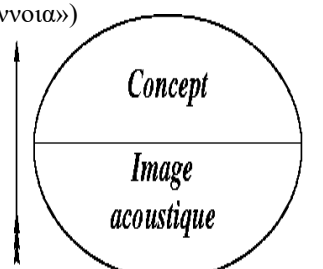
σημείο = **σημαίνον** («ακουστική εικόνα») / **σημαινόμενο** («ιδέα, έννοια»)

1. $\frac{A}{X}$ $\frac{B}{\Psi}$ ετερωνυμία (ετεροσημία)
ετεροχημία (ετερομορφία)

2. $\frac{A}{X}$ $\frac{B}{X}$ ετερωνυμία
ομοχημία

διαφορετικά

ομώνυμα

ομόηχα: νίκη – νοίκι, κλίνω – κλείνω, ...

ομόγραφα: ρόκα (“χορταρικό”, “εργαλείο”), πλάνη (“απάτη”, “ροκάκι”), ...

3. $\frac{\text{Α}}{\text{Χ}}$ $\frac{\text{Α}'}{\text{Ψ}}$ συνωνυμία **συνώνυμα**
ετεροηχία

4. Αντώνυμα/Αντίθετα $\left\{ \begin{array}{l} \text{Διαβαθμίσιμα: μικρό-μεγάλο} \\ \text{Συμπληρωματικά: ζωντανός-νεκρός} \\ \text{Αντίστροφα: πουλώ-αγοράζω} \\ \text{Αντιστρεπτά: μπαίνω-βγαίνω} \end{array} \right\}$ συσχετιστικά

5. **Υπερόνυμα - Υπόνομα:** δέντρο-πορτοκαλιά

6. **Μετόνομα:** στέμμα → βασιλιάς, Πιάσε έναν Τσόμσκι από το τρίτο ράφι

7. **Ρετρόνομα/παλαιώνυμα:** βουβός κινηματογράφος, surface mail ...

Σημιασικές ιδιότητες

πατέρας	μητέρα	παιδί
+ έμφυχο	+ έμφυχο	+ έμφυχο
+ ανθρώπινο	+ ανθρώπινο	+ ανθρώπινο
+ αρσενικό	- αρσενικό	+/- αρσενικό
+ ενήλικος	+ ενήλικος	- ενήλικος
+ συγγένεια	+ συγγένεια	+ συγγένεια

Σημασιολογικά πεδία

α.

γαλλικά	louer	
γερμανικά	mieten	vermieten
δημοτική	νοικιάζω	
λόγια γλώσσα	μισθώνω	εκμισθώνω

β.

βλέπω	ακούω	μυρίζω	γεύομαι
κοιτάζω			
φαίνεται	ακούγεται	μυρίζει	έχει γεύση
see	hear	smell	taste
look	listen to		
seems/looks	sounds	smells	tastes
kàn-jìàn	tīng-dào	wén-dào	cháng-dào
kàn	tīng	wén	cháng
yōu yàngzi	(παράφρ.)	yōu wèr	yōu weidao

γ.

αγγλικά	ουαλικά
green («πράσινο»)	gwyrdd
blue («μπλε»)	glas
gray («γκρι»)	
brown («καφέ»)	llwyd

δ. **Ιεραρχία («βασικών») χρωματικών όρων** (Berlin & Kay 1969)

άσπρο / μαύρο < κόκκινο < πράσινο / κίτρινο < μπλε < καφέ < μοβ / ροζ / πορτοκαλί / γκριζο